

SLOVENSKI NAROD.

Štampa vsak dan sveže, izkrajne delije in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogorske dežele za vse leto 18 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četrt leta 5 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oglašila, plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Popisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravninštvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Jeden slučaj južnoštajerske ravnopravnosti.

V Ptaji, dne 12. septembra.

(Izv. dop.)

Dies ist der Weisheit letzter Schluss:

Nur der verdient sich Freiheit wie das Leben,

Der täglich sie erobern muss.

Goethe.

Mili Bože! Če ima zgoraj stoječi izrek slavnega pesnika le zrne resnice v sebi, se mora o nas Slovenceh reči, da si pošteno zaslužimo — svobodo in življenje. Niti mrvice pravice ne dobimo ex offio; vsako trohico si moramo priboriti; in kako priboriti! Pri nas je boj življenje in življenje boj. Bog zna, če bomo zmagali, Bog zna, če bomo propali. V prvem slučaju bo nas zmaga stala naše najbolje moči. V drugem slučaju bomo padli častno. L'honneur pour nous. . . .

Pa da ne bodem predolgo uvoda zavlekel! Čas je drag, prostor tudi; torej hitro in medias res.

Odvetnik dr. H. pošlje svojega koncipienta k skrajšani razpravi v O.; tožbo je odvetnik dr. H. sestavil v slovenskem jeziku, ker je bila naperjena proti takim tožencema, ki družega jezika niti ne znata in to tožbo je c. kr. okrajno sodišče seveda tudi slovenski rešilo. Pri obravnavi se ni dosegla poravnava, tožena nimata zastopnika; po postavi mora torej sodnik nju zastopati in njune ugovore in prigovore v zapisnik narekovati. Sodnik stori to — v nemškem jeziku. Na to replicira tožnikov zastopnik v slovenskem jeziku; sodnik duplicira v imenu toženih v nemškem jeziku itd. S tem je bila obravnava končana. C. kr. sodišče v O. izda na to — nemški dokazni odlok in sicer samo nemški dokazni odlok, da se morajo zaslišati pričé. To se stori. Po zaslišanju prič izda c. kr. okrajno sodišče — razsodbo jedino v nemškem jeziku. Tožnikov zastopnik dr. H. vrne razsodbo hitro drugi dan sodišču in zahteva razsodbo v slovenskem jeziku, ker je bila tožba slovensko uložena, pristavljajoč, da on smatra začetek roka za apelacijo in oziroma za izpolnitev šele s tistim dnem kot veljaven, ko se mu izroči sloven-

ska razsodba. Na to dobi od c. kr. okrajnega sodišča v O. odlok z dne 29. avgusta 1892, št. 5384, kateri se glasi doslovno:

„Prošnja zaradi dostavljenja razsodbe dne 14. avgusta 1892 št. 5135 z nagibi v slovenskem ni moči vstreči, če se prevdari, da se sme, ker je bila pravda v slovenskem ino nemškem jeziku izpeljana vsled ukaza vis. just. min. dne 18. aprila 1882 št. 20513 de 1881 ino 21. decembra 1882 št. 19947 v enem ali drugem pri razpravi rabljenem jeziku izdati, če se prevdari, da se je po tem takim pravdna zadeva Franc ino Marjete Antalič proti Francu ino Ivanki Marin zavolj 60 gld. tudi v nemškem jeziku za pravo rešila, in če se končno prevdari, da zahtevana izročitev že v veljavnem jeziku izdane razsodbe v drugem, v razpravi rabljenem jeziku ne v ukazih vis. just. min. in tudi ne v odločbah XXIV. poglavja obč. sod. reda utemeljena ni.“

Na to uložil odvetnik dr. H. neposredno pri c. kr. justičnem ministerstvu pritožbo, koje jedro ima sledeče podatke: Ta argumentacija je vzgledni slučaj circuli vitiosi, kajti ker se je razpravljani komisarju zljubilo, narekovati za slovensko stranko nemški ugovor, se mora protistranka, ki je tudi samo slov. jeziku vešča, odpovedati pravici dobiti razsodbo v svojem jeziku. S tem ni samo enakopravnost slovenščine v uradu suspendovana, nego razpravni komisar je jedina tista oseba, ki v konkretnem slučaju odločuje veljavo jezika in sicer odločuje vključ vsem predpisom brez vsake apelacije. C. kr. okrajno sodišče v O. niti ne pomisli, da se je uvedla celó pri visokem c. kr. nadsodišču v Gradcu praksa, da se razsodbe te instance v dvojezičnih pravdah intimujejo v obeh jezikih. C. kr. okrajno sodišče v O. nima torej niti toliko spoštovanja do slov. jezika, kakor višja instanca. To je tembolj obžalovati, ker se s tem kaos glede rabe jezikov le pomnoži itd.

Kako bo visoko c. kr. justično ministerstvo stvar rešilo, še ni znano. Vsakako Vam bodem poročal, kadar pride odlok. Če pa sploh nobene rešitve te pritožbe ne bode, bomo morali najbrže tudi to potrpeti.

Pristavek uredništva: Jednaki slučajji pri naših justičnih oblastvih niso niti tako nezasišani, kakor domneva g. dopisnik. Iz govora gosp. dra. Tavčarja v lanski proračunski debati deželnega

zboru kranjskega moči se je osvedočiti, da se prav take stvari kakor pri c. kr. okrajnem sodišču v O., dogajajo celo v slovenskem „eldorado“, v Ljubljani. Na Slovenskem uraduje pač še mnogo sodnikov, ki so načelni nasprotniki slovenskemu uradovanju. Isto velja gledé lepega števila naših odvetnikov. Ti gospodje se seveda ne drže načela, da naj se za vsako stranko govori v njenem jeziku; to jim je tem lažje, ker našemu kmetu po večini, žalibog, še nedostaja narodne zavesti, posebno pa poguma, da bi odločno zahteval kar mu gre. Poleg tega pravdata se včasih Slovenec in Nmec, vsak v svojem jeziku. Tako nastajajo takozvane utraktivične pravde, pri katerih gre sedaj zato, v katerem jeziku naj izda sodnik zlasti sodbo. Jedino pametno in naravno načelo je tu, da bodi pisana sodba v jeziku tožbe, v jeziku tožbenega petita. Sodnik namreč po našem mnenju ni niti poklican niti opravičen, da bi prevajal tožbeno zahtevo, ker nikjer ni garancije, da je prevedena zahteva pravno identična z izvorno in ker torej tudi ni garancije, da je sodnik sodil isto, kar je zahteval tožitelj. To priznala je implicite celo veleslavna II. instanca s tem, da ukazuje intimovati svoje odločbe strankam v obeh jezikih pravde. O prevedenih prisegah pa še govorimo ne. Nekaterniki držali so se zopet načela, da naj se izda sodba v jeziku toženega, a to zamore veljati le v kazenskem, ne pa tudi v civilnem pravu. Nadalje zastopalo se je mnenje, da naj se sodba izda v jeziku propale stranke, češ, da le ta dobi nagibe sodbe. A tudi to mnenje že zaradi tega ne more veljati, ker je večina sodb pogojnih. Gledé na vse to držati se nam je strogo načela, da bodi sodba v jeziku tožbe in nujna potreba je, da se izposluje v tem pogledu načelna izjava pravosodnega ministerstva. Dokler takega navodila sodiščem ni, izročeni in bo velik del naše jezikovne ravnopravnosti milosti in nemilosti posameznih, slovenshini nenaslonjenih sodnikov, ki se lahko drže v posameznih slučajjih jedne ali druge navedenih teorij, oziraje se zgolj na to, katera stranka ni govorila slovenski. In da se na mnogih krajih resnično tako praktikuje, to je vsakemu pravniku očitna, žalostna resnica. — Zategadelj vidi se nam popolnoma umesten

LISTEK.

Z okna.

Slika iz Praškega življenja. Spisal X. Musil, poslovenil J. Toporiš.

(Konec.)

Jaz sem pa razmotrival njegove besede nadalje. Gledal sem v duhu, kako se je mož vrnivši se iz ječe raztogotil nad ženo, sumničil jo in jo morda celó pretepali. Potem se je udal pijančin zanemarjal kupčijo. V svoji strasti delal je nesrečne sebe in svoje. Videl sem, kako je nekega dne obupno stopala z deteti za ravnijo, potem iskala dela, pogrezala se vsaki dan bolj v revo, živila otroke in sebe z ostanki, napejala vse svoje moči in na posled brez pomoči težko obolela, kar ji je potrlo zdravje. . . . Podstrejša ni imela, potikala se je z otroki po ulicah, prenočevala v kletih in podstrešjih, najmlajšemu ozeblu ste pri tem nočici in je pala naposled po tem dolgem križevem potu policiji v roke.

In kdo pa je zakrivil vse to?

Poln nejevolje se obrnem k slikarju. Toda ta je mirno risal s kredo. Obrisi so bili že razločni. Risal je Ančiko s tremi deteti, kako sedi na samo-

stanski porti in blazno použiva darovano juho, poleg nje pa stoji stražnik čakaje, da bi pojedla, da jo potem odvede.

Ta njegov cinizem me je pa razkačil! Zdel se mi je kot glavni prouzročitelj brezmejnne revščine, v katero je zabredla Ančika Rihova. Očital sem mu najprej rahlo, toda vedno ostreje z rastočo razjarjenostjo. Mesto odgovora se mi je smijal. Njegovo kakor iz kamna izklesano lice, katero sem prej smatral trdo shrambo plemenitega slikarskega duha, zazdelo se mi je sedaj vse drugačno. Spoznal sem v njem brezčutnega človeka, otopenega za vse utise v življenji. Moral sem se prav do danes varati o njem, tak človek ne more biti pravi umetnik!

„To je tvoje delo!“ vzkliskal sem razgrt in užaljen vsled njegovega smeha ter pokazal proti oknu. „Menim, da si uravstveno primoran in da te sili vest, da to svoje dejanje kolikor možno popraviš.“

„Kaj, jaz?“ vzkrikne slikar ter upre nekako bedasto leskeče se oči v mene. „Se ti mar blede? Zakaj pa je bil ljubosumen tepec! Jaz mu nisem naročil, naj razreže mojo sliko z nožem, jaz ga nisem opijanjil, silil ga tudi nisem, naj se uniči. . . .“

Tedaj mi prikipi gnev do vrha. „Ti si — hudič!“ zakričim.

Mesto odgovora zasmijal ali zakrohotal se je Douša, da so se stene stresle.

Pobegnil sem naglo iz atelierja, skakal kar čez dve, tri stopnjice in prišedši na ulico umeril jo naravnost proti mestni ječi.

V tem je udarila ura na Emsvskem zvoniku tri in dokler je še zvon donel, zaškripala so, kakor vsaki dan, doli pod zvonikom ječina vrata in izstopili so: ona dva moža v platnenih sukňjah in mladenič z dekletom. Za njima ubral jo je odgonski stražnik, da bi jih odvedel do prve odgonske postaje za Prago, od koder naj bi jih spravili v tiste kraje, kamor pristojajo. Za stražnikom stopala je Ančika Rihova s hromcem v naročji in s fantički ob strani. Stresel sem se.

Nisem mogel dosti hitro odstopiti s ceste, tako me je priklenil pogled na nesrečno ženo k zemlji. Nehoté segel sem po klobuku in se ji odkril. Odkril sem se njenemu velikemu trpljenju. . . .

Mladič s pločasto čepico in dekle sta se pa nebrzdano zasmijala.

Ančika pa je zapazivša mene glavo še bolj uklonila nad svoje dete ter potegnila ruto na oči. . . .

Solznimi očmi sem gledal za njo, dokler ni zginila v daljavi mej praznimi zidovi v mrazu suščevega dne. Uboga Ančika Rihova! . . .

Narodno zdravilo. Tako se smé imenovati bolesi utešujoče, mišice in živce krepčujoče, kot mazilo dobro znano „Moll-ovo francosko žganje in sol“, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici 90 kr. Po poštne povzetji razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJI, Tuchlauben 9. V zalogah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. Manj od dveh steklenic se ne pošilja. 2 (42-13)

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji
za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrť leta 1 gld. 15 kr.

Loterijske srečke 14. septembra.
V Brnu: 54, 72, 34, 48, 40.

Tujci:
15. septembra.
Pri **Maliči:** Grof Auersperg, Halberstadt, Choltzen, Orešnik Köstler, Herling, Sturzeis, pl. Steeg, Herman z Dunaja. — Smolek, Ravena z Reke. — Wiesenberger, Bogner iz Gorice. — Mayer, Merau, Kaplja iz Litije. — Tassin iz Trsta. — Grebenc s Krskega. — Warty iz Idrije.
Pri **Stonu:** Hochsinger, Braun, Hemsch, Weitzer, Weiss, König, Lustig z Dunaja. — Weiss, Löw iz Prage. — Spental iz Tržiča. — Dr. Menzinger s Krškega. — Laurič, Meier iz Gradca. — Brosch iz Berlina.
Pri **južnem kolodvoru:** Rožič iz Maribora. — Polak iz Trbovelj. — Novak iz Celja.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
15. sept.	7. zjutraj	741.2 mm.	10.8° C	brezv.	megla	0.00 mm.
	2. popol.	740.0 mm.	24.4° C	sl. jzh.	jasno	
	9. zvečer	740.4 mm.	16.4° C	sl. vzh.	jasno	

Srednja temperatura 17.2°, za 3.3° nad normalno.

Dunajska borza
dne 16. septembra t. l.

	včeraj	danes
Papirna renta	96.60	96.65
Srebrna renta	96.25	96.30
Zlata renta	115.75	115.70
5% mavna renta	100.00	100.40
Akcije narodne banke	994.—	994.—
Kreditne akcije	312.25	313.50
London	119.75	119.70
Srebro	—	—
Napol.	9.50 1/2	9.50 1/2
C. kr. cekini	5.69	5.69
Nemške marke	58.75	58.75

4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	140 gld.	25 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	185	50
Ogerska zlata renta 4%	112	112	35
Ogerska papirna renta 5%	100	100	55
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	122	75
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	117	117	50
Kreditne srečke	100 gld.	189	75
Rudolfove srečke	10	24	50
Akcije anglo-avstr. banke	120	151	75
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	239	—

Zahvala.
Za mnoge dokaze sočutja mej boleznijo in o smrti moje ljubljene soprogs, gospe
Ivane Kramar roj. Dornig
kakor tudi za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku, izrekam najiskrejšo zahvalo. Sosebno pa zahvalim gg. kavarnarje in gostilničarje, daritelje prekrasnih vencev ter gg. pevce slav. pevskega društva „Ljubljane“ za prekrasni žalostinki.
V Ljubljani, dne 15. septembra 1892.
Josip Kramar,
kavarnar.
(1038)

Pri
Karolu Till-u
Špitalske ulice šte. 10.
Velika zaloga
vseh
šolskih potrebščin
po predpisu gg. učiteljev in profesorjev.
(1024-5)

COGNAC

star, pristen, Naravnost iz Cognac-a (Francosko). Zdravniki ga priporočajo kot sredstvo, ki posebno krepča slabotne, bolne in prebolele. Mala steklenica 2/10 litra 1 gld. 75 kr.; velika steklenica 4/10 litra 3 gld.
Piccoli-jeva lekarna
„Pri angelju“
v Ljubljani, Dunajska cesta.
Vnanja naročila se proti povzetju svote točno izvršujejo. (59-8)

Išče se
učenec
za trgovino z mešanim blagom
A. Casagrande v Ajdovščini.

50 kr. **Znižane cene** **25 kr.**
k slovesu.
Ostanem v Ljubljani samo še dva dni neprekljeno ter bodem v soboto 17. in v ponedeljek 19. t. m. nadaljeval pouk svoje nove, svetovnoslavne, lahko umljive
metode likanja perila
ki je je moči naučiti v jedni lekciji z vsakim likalom, z uporabo jedinega neškodljivega planiko srebrolikega sijajnika za perilo po nižani ceni ter razlagal pri tem način pranja, ki za polovico manj posla zahteva od navadnega načina in pri katerem se tudi perilo veliko bolj varuje. Zavese se popravljajo brez tibanja in nategovanja, da so kakor nove. Cena 50 kr. od 10. do 11. ure dopoldne, popoldne pa od 2. do 4. ure za posle samo za 25 kr. Prosim, da se seboj prinesete komad perila, ki je po navadi potlačeno.
Z odditnim spoštovanjem
J. Klaksbrunn
v hotelu „Pri Maliči“,
c. kr. konc. strokovna šola na Dunaji.
(1025-2)

Dijaški koledar
II. letnik
izide tekom tega meseca
v prikladni obliki, na kar opozarjamo
p. n. gospode dijake.
Cena mu bode
60 kr.
Dobival se bode v „Narodni Tiskarni“
in pri vseh knjigotržcih.

Št. 8149. **Licitacija lož.** (1031)
V svrhu zakupne oddaje lož v deželnem gledališču za sezono 1892/93 vršila se bode dražba, in sicer:
za nemške predstave v ponedeljek dne 19. septembra t. l. dopoldne ob 10. uri,
za slovenske predstave dne 20. septembra t. l. popoldne ob 1/2 3. uri v gledališču.
Dražbeni pogoji so na vpogled v deželni pomočni pisarni mej 11 in 12. uro dopoldne.
Deželni odbor kranjski
v Ljubljani, dne 14. septembra 1892.

L. Luser-jev obliž za turiste.
Gotovo in hitro upli-vajoče sredstvo proti kurjim očesom, žulom na podplatih, petah in drugim t. d. m. praskom kože.
Veliko priznanih pisem je na na ogled v glavni razpošiljalnici:
L. Schwenk-a lekarna
(524) **Meidling-Dunaj.**
Pristen samo, če imata navod in obliž varstveno znamko in podpis, ki je tu zraven; torej naj se pazi in zavrne vse manj vredne ponaredbe.
Ta obliž dobiva se le v jednej velikosti po 60 kr. Zahtevaj izrecno Luser-jev obliž za turiste.
Pristnega imajo v Ljubljani J. Swoboda, U. pl. Trnkoczy, G. Piccoli, L. Grebel; v Rudolfovem S. pl. Sladovič, F. Haika; v Kamniku J. Močnik; v Celovcu A. Egger, W. Thurnwald, J. Birnbacher; v Brezjah A. Aichinger; v Trgu (na Koroskem) C. Mennér; v Beljaku F. Scholz, Dr. E. Kumpf; v Gorici G. B. Pontoni; v Wolfenbergu A. Huth; v Kranju K. Šavnik; v Radgoni C. E. Andrien; v Idriji Josip Warty; v Radovljem A. Roblek; v Celju J. Kupferschmid.

Knjigarna
KLEINMAYR & BAMBERG
v Ljubljani
Kongresni trg šte. 2
priporoča svojo
popolno zalogo
vseh v tukajšnjih in vnanjih učnih zavodih uvedenih
šolskih knjig
v najnovjših izdajah, broširane in v močnem vezu, po najnižjih cenah.
(1026-5)
Katalogi o uvedenih učnih knjigah dobé se zastonj.

Anton Zagorjan
prodaja
v „Slov. Matice“ hiši, na Kongresnem trgu št. 7 v Ljubljani
učne knjige za ljudske šole
papir
vse pisalne in risalne potrebščine.
V zalogi
ima vedno le najboljše in cenó blago.
(997-8)